

USNESENÍ

Výboru pro práva dítěte Rady vlády České republiky pro lidská práva

ze dne 19. prosince 2017

k současné situaci v oblasti dalšího ukotvení agendy lidských práv v rámci státní správy

Výbor vyzývá premiéra a nově jmenovanou vládu, která přijala usnesení dne 13. prosince 2017 č. 875 o jmenování předsedy Legislativní rady vlády a pověření ministra spravedlnosti koordinací úkolů v oblasti lidských práv, rovných příležitostí a boje s korupcí, aby zajistila, že

- 1) agenda lidských práv (v předchozí vládě reprezentovaná ministrem pro lidská práva) bude zachována a ukotvena v souladu s dosavadní tradicí jako svébytná a samostatná agenda v rámci systému státní správy a zůstane i nadále v oblasti vládní politiky prioritní oblastí, a bude tak i výslovně zakotvena v programovém prohlášení vlády. Tato agenda, má-li česká vláda dostát dosavadnímu lidskoprávnímu standardu, by měla z povahy své věci být řízena nadresortně, a reprezentována nezávislou osobou např. zmocněncem pro lidská práva, která bude i samostatným připomínkovým místem v rámci vládního legislativního procesu,**
- 2) všechny existující lidskoprávní poradní orgány vlády, na jejichž platformě dochází ke komunikaci státní správy s občanskou společností (Rada vlády České republiky pro lidská práva, Rada vlády pro záležitosti romské menšiny, Rada vlády pro nestátní neziskové organizace, Vládní výbor pro zdravotně postižené občany a další včetně jejich výborů), si zachovají svoji nadresortnost a samostatnost, resp. nezávislost na rozhodování jednoho ministerstva.**

Lidská práva, práva menšin, občanů zdravotně postižených či činnost neziskového sektoru jsou typickými příklady nadresortních agend. Z tohoto důvodu byly již od svého počátku (v některých případech již přes dvacet let), příslušné poradní orgány ustaveny při Úřadu vlády ČR. Zajišťování činnosti poradních orgánů vlády v oblasti lidských práv a národnostních menšin tak má jak pevný právní základ, tak dlouhou tradici, která by měla být zachována.

Úkolem poradních orgánů vlády je sledovat plnění mezinárodních závazků v oblasti lidských práv, které ČR přijala. Následně odborný aparát těchto orgánů doporučí ministerstvům, jaké aktivity mají v této oblasti provádět a monitorují jejich činnost. Takovým mezinárodním procesem je například i přijetí doporučení v rámci Všeobecného periodického přezkumu Organizace spojených národů, které musí Česká republika učinit do března 2017, či předložení zprávy o provádění Úmluvy o právech dítěte do června 2017.

Osoba, která v České republice zaštiťuje agendu lidských práv (dosud ministr pro lidská práva, v minulosti zmocněnci pro lidská práva) měla vždy pravomoc se vyjadřovat ke všem legislativním i nelegislativním návrhům, které projednala vláda, z lidskoprávního hlediska, což často v praxi znamenalo kritiku ministerstev. Z podstaty věci musí tedy poradní orgány zůstat nezávislé na ministerstvech, v opačném případě se ztratí přesah a mezirezortnost a

poradní orgány vlády se stanou závislými na politice, směřování a zájmech jednoho ministerstva, pod které bude podřazena agenda lidských práv. Dojde k silnému omezení nezávislosti a nadřezornosti.

Také role Výboru pro práva dítěte jako poradního orgánu Rady vlády ČR pro lidská práva a tím i zprostředkovaně vlády v oblasti ochrany práv dětí bude v případě podřízení jednomu ministerstvu zásadně oslabena.

Oslabení mechanismů ochrany lidských práv na vnitrostátní úrovni nezůstane bez dopadů na lidská práva ve světě, nemluvě o zhoršeném renomé České republiky jako státu, pro který dosud byla a je ochrana lidských práv a demokracie ve světě jedním z profilových témat zahraniční politiky.

Česká republika nedávno absolvovala nejvýznamnější lidskoprávní přezkum z mezinárodního hlediska, před Radou pro lidská práva Organizace spojených národů. Z dlouhodobého hlediska je relativně dobře hodnocen náš dosavadní systém institucionálního zajištění lidských práv, včetně současného postavení poradních orgánů vlády, i přesto jsme vyzýváni k jeho posílení a vytvoření nezávislé lidskoprávní instituce. Realizace navrhovaných změn, kterou už samotné zrušení pozice ministra pro lidská práva je, je zcela jistě krokem zpět, který vyvolá silný negativní ohlas a kritiku ze strany mezinárodních orgánů, zabývajících se lidskými právy.